

הבטון נותן את הטון

אריחי בטון המשלבים תאורה. סטודיו איתי בר און

בטון מלוטש - בטון מלוטש הנו למעשה אותו ריצוף בטון מוחלק בעובי 10 ס"מ שעובר תהליך ליטוש באמצעות מכשור מיוחד, להבי יהלום וטכנולוגיה מתקדמת. תהליך הליטוש חושף שכבה עמוקה יותר של הבטון ומעניק לו שכבת מגן מבריקה ואיתנה. באופן הזה הבטון נראה מבריק יותר ויוקרתי יותר. בטון מלוטש עמיד במיוחד, בעל תוחלת חיים ארוכה ונוח מאוד לתחזוקה.

העולם החדש. קו עיצובי מאופק, נקי וצנוע. אך בקנה מידה מערבי המשלב טכנולוגיות גבוהות. לצד מה שנדמה לאחדים מאיתנו כמגרעות, ניתן למצוא גם יתרונות מעניינים. דואניאס מוסיפה כי יתרונותיו הברורים של הבטון הם כמערורי אשליה אופטית. הבטון משרה תחושה של מרחב גם בחלל הקטן. מראהו האחיד, בין אם מוחלק או מחוספס, הוא כמעט אינסופי, הוא מתאים עצמו בהרמוניה עם כל חומר אשר בא עמו במגע, כגון עץ, זכוכית, אבנים מיוחדות, צבעוניות ססגוניות ומרקמים מגוונים. כל אלה יוצרים קשת רחבה של סגנונות - תעשייתי, אורבני, עשיר או מינימליסטי.

אז שמענו על המושג בטון, אך מהו בעצם חומר זה? בטון, כאמור, הוא חומר המשמש לבנייה ומורכב בדרך-כלל מתערובת של מלט, חול, חצץ ומים. לאחר ייצור

להבליט את הקונסטרוקציה כדי שזו תיראה ותובן... כאן לפנינו גורם אתי (מוסרי) שפולש לתחום האסטטי." אבל הבטון, כך מסתבר, כבר מזמן אינו משמש רק לבנייה. הוא הרבה מעבר לכך.

בשנים האחרונות הבטון אינו מצוי רק בקירות הבית אלא גם ברצפת הבטון המוחלק, באריחי הבטון השונים ובמדרגות. הוא אף הגיע עד לאמבטיה שבחדר הרחצה ולמטבח, ולא נראה שהוא מתכנן לעצור את התפשטותו. לבטון יש תדמית של חומר גס, תעשייתי ובלתי גמור, אך למרבה הפלא דווקא היא זו שעוזרת לו להשתלב באדריכלות המודרנית של ימינו.

לדברי רינה דואניאס, מבעלי רשת מודי, "המראה הלא גמור, האפרורי והבלתי מוקצע של הבטון משדר אלגנטיות מאופקת, ויותר מכך מבטא את ההומניזם של

כסא ישיבה עשוי מושב בטון ורגלי אלומיניום צבועות. טולמניס

לתקופה ולחיפוש הזהות. החומר החשוף נתפס כמשדר אוטנטיות, אחידות ופשטות וכמשקף את רוח הלאומיות הדמוקרטית החברתית החדשה. חומר היכול להיחשב כ"חומר ישראלי". חומר זמין - סיד, חול, זיפיץ וחצץ. חומר המקנה תחושת יציבות. חומר המייצג את האמת הקונסטרוקטיבית הפרקטית, לא מחופה ומצופה, אלא ישיר ובלתי פורמלי, כדמותה של החברה הישראלית החדשה."

כך היטיב לתאר זאת האדריכל הישראלי אבא אלחנני בשנת 1961 במאמר ביקורת בביטאון הנדסה ואדריכלות: "האדריכלות החדשה מצהירה ומדגישה שהיא רוצה להיות כנה. כלומר, על האדריכל המודרני להימנע מכל הסוואה, כיסוי, הטעייה וכו'... כנות זו מצווה עלינו להמעיט בטיח, כי מוטב להראות את חומרי הבנייה הטבעיים,

" זה קיר בטון", הודיע השיפוצניק בארשת פנים רצינית אחרי שדפק קלות על הקיר. "זה כבר סיפור אחר לגמרי, נצטרך להתייעץ עם קונסטרוקטור".

כך ניתן לסכם בקצרה את ההיכרות של רובנו עם הבטון. לבטון היה תמיד דימוי של חומר חזק ועמיד שמשמש בעיקר לבניית מבנים.

בשנות ה-50 ועד אמצע שנות ה-80 שימש הבטון אף בארץ כחומר הבנייה העיקרי של "הסגנון הברוטליסטי". סגנון זה, שהשתמש בבטון החשוף, התאפיין בשימוש במסות גדולות ובחללים גדולים עם משחק גיאומטרי ביניהם, חשיפה חיצונית של שימוש החללים הפנימיים, החדרות של אור טבעי ועוד.

אדריכלית השימור ענת בן-מנחם מנתחת את השימוש בבטון: "לשימוש בבטון החשוף היו היבטים רבים שתאמו

1

התערובת היא מתייבשת, מתקשה והופכת לקשה כאבן. לעתים מוספים חומרים שונים לתערובת הבטון כדי לשפר תכונות שונות, כגון זמן ההתייבשות. בין השאר נעשה שימוש גם בחומרי לוכדי אוויר, הגורמים להופעת בועות אוויר קטנות בבטון, ובכך משפרים את הבידוד התרמי שהוא מספק.

ריצופי בטון בשנים האחרונות המושג בטון החל לצוץ באזכורים של ריצוף חדש בעל מראה נקי ומעניין הידוע בשמו בטון מוחלק. מדובר ביציקת בטון בעובי 10 סנטימטרים שעוברת החלקה ומעליה ציפוי של שכבת סילר המדגיש את צבע הבטון ושומר על הרצפה מפני שחיקה וספיגה. לעתים המראה הקריר והמנוכר של ריצוף זה נועד דווקא כדי לשמש כקונטרה מעניינת לריהוט מעץ ולשימוש בחומרים טבעיים בעיצוב הבית, המבליטים את היופי ואת הגוונים של החומרים הטבעיים. מנגד, צריבת בטון מוחלק יכולה ליצור רצפה בצבעים עשירים וחמים, ההיפך המוחלט ממראה הבטון שבדמיוננו.

יתרונותיו של ריצוף בטון מוחלק

ביצוע ריצוף בטון מוחלק הוא מהיר יחסית, והחומר עמיד מאוד.

יש לו עמידות לשנים רבות גם במקומות שחשופים לשחיקה גבוהה - כמו ריצוף חוץ או רצפת אולם אירועים הומה אדם.

רצפת בטון מוחלק היא רציפה וחלקה, כולה נטולת פטי חיבור בין מרצפות, המועדים להצטברות לכלוך או פריצה של עשבים שוטים במקרה של ריצוף גינה.

2

בטון רזה (מיקרו טופינג) - לעתים אין אפשרות לפרק את הריצוף הקיים, ובמקרה זה ניתן לצקת עליו בטון רזה ולקבל מראה של רצפת בטון. עובי היציקה הנו מספר מילימטרים בלבד, ומשום כך אין צורך לעשות בבית התאמות של דלתות ומשקופים לרצפה החדשה. למרות עובי הדק יחסית, בטון רזה משמר תכונות של עמידות מפני שחיקה. ניתן לצקת בטון רזה על מגוון רחב של רצפות קיימות, כגון עץ, אבן, קרמיקה ועוד.

רצפת הבטון ניתנת להתקנה מעל חימום רצפתי, הבטון הנו מוליך טוב של חום.

לרצפת הבטון גמישות לעיצוב בכל סוגי המתאר של הרצפה בין אם ישר או מעוגל.

בעזרת פיגמנטים או צריבה ניתן להקנות לרצפת בטון מוחלק גוונים שונים על פי בחירה, וכך אפשר להתאים אותה בצורה המיטבית לעיצוב הכללי של החלל.

ברצפת הבטון ניתן לשלב חומרים נוספים, כגון אבן, עץ, שיש, זכוכית ועוד.

הבטון הנו חומר טבעי וידידותי לסביבה.

מלבד האפשרויות השונות שהזכרנו נוכל לראות גם חזרה למרצפות הבטון. חברת נגב מוסיפה מידע מעניין לגבי ייצור המרצפות: "התהליכים הבסיסיים הכרוכים בייצור ובחומרי הגלם בתעשייה זו כבר מתקיימים מאות שנים ונשענים על חכמת מסורת עתיקה ומבוססת. אריחי בטון מעוטרים המכונים גם אריחי רצפה הידראוליים, אריחי מלט, אריחי בטון מצוירים ועוד, מיוצרים עד היום מאותן מכונות, ודורשים עיבוד ידני מוקפד. מאז קמו להן טכנולוגיות רבות ואחרות אשר אפשרו את חיקוי המרצפות המעוטרות המסורתיות (הדפסה לדוגמה), אם כי ניתן להבחין באיכותם המקורית, מלאת המשמעות התרבותית והנוסטלגיה הרבה שרקם בהם הזמן.

אריחי הבטון מתאימים לריצוף פנים הבית ומחוצה לו. הם דורשים תחזוקה כמו כל חומר אחר. תחזוקה נכונה וקבועה משמרת את פני האריחים כאורך חיי המבנה ויותר. האריחים בנויים מחומרים טבעיים נשמים, ויש צורך בחומרי גמר ייעודיים אשר אוטמים את חלחול הנוזלים לתוך האריח אך מאפשרים יציאתם של אדי מים החוצה

המראה הקריר והמנוכר של ריצוף זה נועד כדי לשמש כקונטרה מעניינת לריהוט מעץ ולשימוש בחומרים טבעיים בעיצוב הבית, המבליטים את היופי ואת הגוונים של החומרים הטבעיים

6

5

4

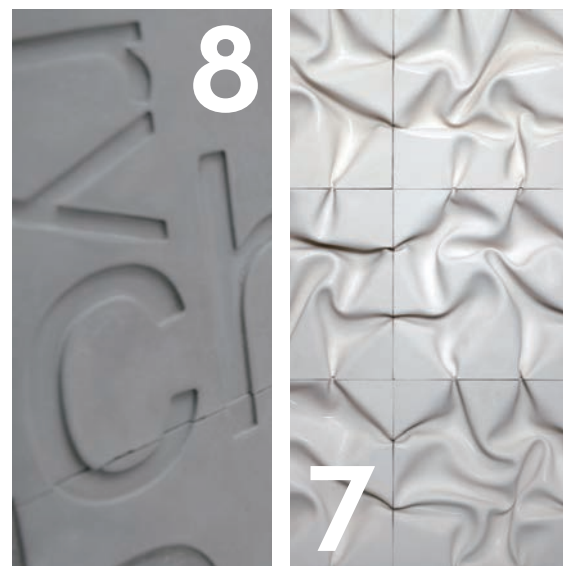
3

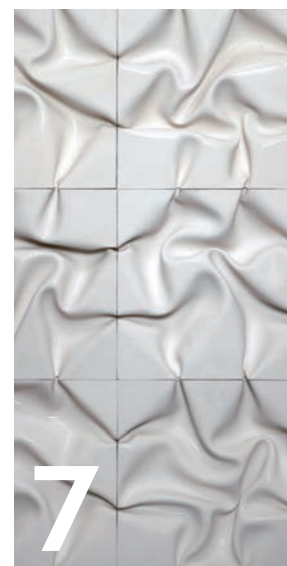
10

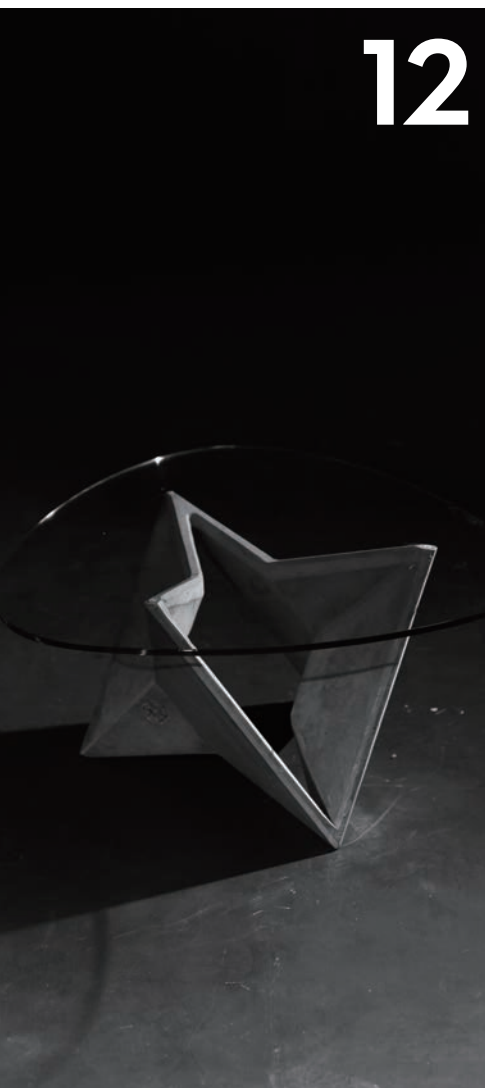
9

8

7

12

11

13

1 [שילוב של עץ ובטון. מפעל הבוטיק אקו בטון אלגנטי. צילום דויד בר סלע]

2 [ריצופי בטון צבעוניים. אלוני]

3 [ספסל בטון. מפעל הבוטיק אקו בטון אלגנטי. צילום דויד בר סלע]

4 [גוף תאורה בעיצוב סטודיו איתי בר און]

5 [אריחי בטון צבעוני - טורקיז בית יצחק]

6 [אמבטיית בטון במראה יחודי - ויה ארקדיה]

7 [חיפוי קיר מסקרן של סטודיו איתי בר און]

8 [חיפוי בטון. ארטן בטונדה]

9 [חיפוי קיר של מפעל הבוטיק אקו בטון אלגנטי צילום דויד בר סלע]

10 [גופי תאורה בעיצוב סטודיו איתי בר - און]

11 [מטבח עם חזיתות בגמר בטון דגמים בלעדיים מרשת doimocucina. להשיג ברשת מטבחי דא קוצינה]

12 [שולחן בטון של מפעל הבוטיק אקו בטון אלגנטי בעיצוב ליאור מנדל]

13 [שולחן בטונדה. ארטן בטונדה]

מתיחת הגבולות המקובלים של החומר. בעבודתו הצליח בר-און ללטש ולעדן את הבטון, חומר מחוספס ומנוכר המוכר לנו משימושיו הפונקציונליים בחיי היומיום, ובכך לשדרג אותו למראה יוקרתי וייחודי הלוכש צורות ומרקמים שונים. במהלך התעסקותו עם הבטון הוא פיתח טכנולוגיה חדשה של בטון מכופף. בין המוצרים שיצר ניתן למצוא אריחי בטון תלת-ממדיים עשויים בעבודת יד ובסדרות קטנות. אריחי הקיר, שעד עתה התאפיינו בעיקר בגדלים שונים, הדפסים וטקסטורות - זוכים לאינטרפרטציה נוספת ומפתיעה, המעניקה להם מעמד של אובייקט מעוצב ולא של מוצר יומיומי.

בנוסף הוא פיתח גופי תאורה ופרטי ריהוט המיוצרים גם הם בטכנולוגיה החדשנית שפיתח לעיבוד בטון. התוצאה - אובייקטים בעלי תחושה של תנועה וקלילות המאתגרים את התפיסה הרווחת לגבי החומר הכבד. אם חשבתם שתמו הפיתוחים השונים סביב אותו חומר אפרפר, טעיתם.

הכירו את הבטונדה

סטודיו ארטן בטונדה פיתח אף הוא חומר חדש משלו. הבטונדה. בטונדה היא חומר חיפוי המאפשרת יישום בטון טבעי כגמר על גבי תשתיות שונות עד לעובי 2-3 מ"מ. יישום הבטונדה מתבצע בעבודה ידנית בשכבות ונאטם בסילר המונע הכתמה וספיגה. ניתן ליישם ישירות במריחה על גבי רצפה, קירות קיימים, רהיטים או על גבי לוחות בטון או MDF, המהווים בסיס טוב לבניית אלמנטים שונים לשימוש פנים וחוץ ובכל גוון.

לדברי הסטודיו, בשנים האחרונות עלה הביקוש לעיצוב ולייצור לפי הזמנה של קירות לוחות, מטבחי חוץ, ריהוט ואלמנטים לפנים וחוץ הכולל חריטה או כרסומים מחומר זה.

(למוניעת עובש, פטריות וכדומה). כמו כן, חומרי הגמר מעניקים עמידות בפני הכתמה (שמן, יין וכו'). כמובן, יש להקפיד גם על שימוש בחומרי ניקוי מתאימים. ניתן גם ללטש את אריחי הבטון כדי לחדש את המראה שלהם". ניתן למצוא כיום פלטת גוונים ענפה לצד אינספור מוטיבים אוריינטליים וצמחיים המאפשרים לשלב יחדיו אינספור דגמים.

מטבחים ומשטחי עבודה מבטון

כן, הבטון הגיע אפילו עד המטבח. המילה האחרונה בתחום המטבחים היא הבטון, כך מדווחים לנו מחברת המטבחים "דא קוצינה". בין שלל המטבחים שהם מציעים ללקוחותיהם הם מציעים גם מטבחים עם חזיתות גמר בטון. הבטון פרקטי מאוד, כיוון שהוא חזק ורחיץ. הוא אף מגיע במספר גוונים. עבור אלו שבחרים במטבח בטון מציעים בדא קוצינה לחמם את המראה הקר והמינימליסטי במשטח עבודה מעץ או מחומר חם אחר. קיימת גם האפשרות לבחור במשטח עבודה מבטון. משטח זה נהפך לאפנתי בשנים האחרונות. למשטח מרקם משי ואפשרות בחירה בין גוונים שונים. בתהליך הייצור מעורבים חומרים מחזקים ומשמרים שייתנו לנו משטח נוח ופונקציונלי. המשטחים עוברים תהליך איטום קפדני וקלים מאוד לניקוי.

בטון מכופף ותוצרים חדשים מבטון

לא די לו לבטון. הוא ממשיך הלאה לתחומים שונים ומסקרן מעצבים רבים. כך לדוגמה המעצב הישראלי איתי בר-און שמייצר ומפתח מגוון חיפויים ומוצרים מעוצבים העשויים דוקא בטון. בר-און נולד להורים בעלי עסק משפחתי העוסק בבנייה. הוא ביטא את הפרשנות העיצובית שלו לתחום הבנייה כשחקר את הבטון והציב אותו בטריטוריה חדשה תוך